

59
FI

FACTS

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

ISSN 1681-2174

Työperäisten meluriskien vähentäminen

Miljoonat työntekijät altistuvat päivittäin Euroopassa työpaikoillaan melulle ja sen mukanaan tuomille vaaroille. Virasto on tuottanut vuoden 2005 Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviikkoa varten raportin, jossa tarkastellaan, kuinka EU:n direktiivillä on hahmotettu ja täydentävillä standardeilla täsmennetty sitä, miten työntekijöihin kohdistuviin riskeihin voidaan puuttua melualtistumisesta maksettavan korkean työntekijäkohtaisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen hinnan pienentämiseksi.

Euroopan melua koskeva työturvallisuuspolitiikka

”Puitedirektiivi” (1) ja muut työpaikkoja koskevat direktiivit, kuten melua (2), (3) ja raskaana olevia työntekijöitä (4) koskevat direktiivit, luovat puitteet toimille, joilla voidaan puuttua erilaisiin, kaikkiin työntekijöihin kohdistuviin meluriskeihin (ei pelkästään melun aiheuttamiin kuulovaurioihin).

Puitedirektiivissä ehkäisytöimille asetetaan yleiset periaatteet; yksityiskohtaisemmissa direktiiveissä, joista vuoden 2003 meludirektiivi on merkittävin, toimia määritellään yhä tarkemmin:

- riskien välttäminen
- niiden riskien arviointi, jotka eivät ole vältettävissä
- riskeihin puuttuminen jo alkuvaiheessa
- työn sovittaminen yksittäisen työntekijän mukaiseksi
- sopeutuminen tekniseen kehitykseen
- vaarallisten tekijöiden korvaaminen vaarattomilla tai vähemmän vaarallisilla
- yleisten ja yhdenmukaisten toimintalinjojen kehittäminen
- yhteisten ehkäisytöimien asettaminen yksilöiden suojelutoimien edelle
- asianmukaisen opastuksen tarjoaminen työntekijöille.

Työnantajien on valvottava riskejä jo niiden alkulähteellä, poistettava tai rajoitettava meluriskit mahdollisimman pieniksi sekä huomioitava tekninen kehitys ja ehkäisytöimien saatavuus. Työntekijöiden melusuojauksen ei pitäisi olla henkilökohtaisten kuu-

losuojainten eli esimerkiksi korvatulppien varassa, silloin kun tarjolla on parempiakin keinoja riskitekijöiden hallitsemiseksi (silloin kun esimerkiksi voidaan puuttua itse melulähteisiin).

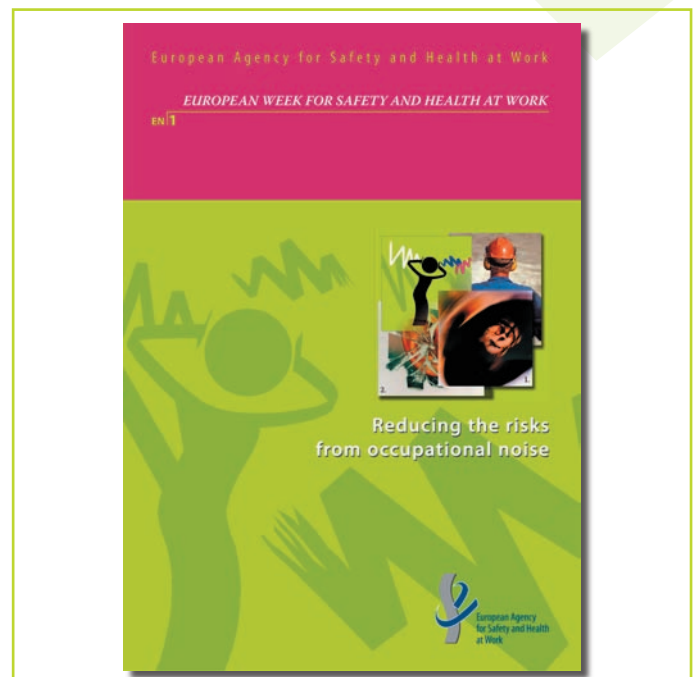
Vuoden 2003 direktiivissä nimetään tekijät, jotka on otettava huomioon meluriskien hallinnassa:

- työskentelytavat, joissa on tarpeen altistua aiempaa vähemmälle melulle
- mahdollisimman vähämeluisten työvälineiden valinta
- työpaikkojen ja työasemien suunnittelu ja järjestäminen
- tiedon, opastuksen ja koulutuksen tarjoaminen työntekijöille
- melun rajoittaminen teknisin keinoin
- laitteiston, työpaikan ja sen järjestelmien huolto-ohjelmat
- melun vähentäminen yhä parempien työjärjestelyjen avulla
- altistumisen keston ja voimakkuuden rajoittaminen työaika-järjestelyin.

Tapaustutkimus: paineilmapuristimen melun vähentäminen

Melun huippuarvot olivat korkeat pneumaattisen puristimen paineilman poistoputkessa ja puristusmännässä, joka iski työkoneseen metalliseen kehikkoon. Koneeseen asennettiin vaimennin ja ilma johdettiin huokoisen polyeteenisuodattimen kautta paineilman poistoputken melun vähentämiseksi. Lisäksi männän iskumelua vaimennettiin asentamalla kahdeksan millimetrin paksuinen muovityyny metallipintojen väliin. Tuloksena oli yhdeksän desibelin yleinen melutason lasku ilman merkittävää vaikutusta puristimen toimintatehokkuuteen. (5)

- (1) Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä.
- (2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/10/EY, annettu 6 päivänä helmikuuta 2003, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysikaalisista tekijöistä (melu) aiheutuville riskeille; tällä korvataan neuvoston direktiivi 86/188/ETY, annettu 12 päivänä toukokuuta 1986, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät melualtistukseen työssä.
- (3) Direktiivissä 89/656/ETY asetetaan turvallisuutta ja terveyttä koskevat vähimmäisvaatimukset henkilökohtaisten suojavarusteiden käytölle.
- (4) Neuvoston direktiivi 92/85/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä.
- (5) Yhdistyneen kuningaskunnan työterveys- ja työturvallisuuslaitoksen tapaustutkimus 'Sound solutions' (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

Työpaikalla toteutettavia toimia vaativat direktiivit eivät ole ainoa keino työntekijöiden suojaamiseen. Myös "konedirektiivin" ⁽⁶⁾ ja "laitemeludirektiivin" ⁽⁷⁾ vaatimukset, joissa valmistajia vaaditaan antamaan koneiden ja laitteiden melua koskevia tietoja sekä joissakin tapauksissa rajoittamaan melupäästöjä, on tarkoitettu työntekijöihin kohdistuvien riskien vähentämiseen.

Näissä direktiiveissä täsmennetään lisäksi, että ennalta ehkäisevä työ on erittäin tärkeää työperäisen melun vähentämisessä. "Kone on suunniteltava ja rakennettava siten, että melupäästöstä johtuvat vaarat on vähennetty alimmalle mahdolliselle tasolle ottaen huomioon tekniikan kehitys ja käytössä olevat keinot vähentää melua erityisesti melulähteeseen kohdistuvien toimenpitein." ⁽⁸⁾

Myös standardeilla on keskeisen tärkeä asema työperäisen melun rajoittamisessa. Vuoden 2003 meludirektiivissä viitataan ISO 1999:1990 -standardiin työntekijöiden altistumisen arvioimiseksi. Lisäksi monissa Euroopan standardointikomitean (CEN) teknisten komiteoiden valmistelemissä standardeissa on melua koskevia määräyksiä, joiden avulla pyritään edistämään konedirektiivin melua koskevia keskeisiä työturvallisuus- ja työterveysvaatimuksia.

Melu viihdealalla

Vuoden 2003 meludirektiivin täytäntöönpanoa edistävien toimintatapojen löytämiseksi myös musiikki- ja viihdealalla jäsenvaltioilla on kahden vuoden mittainen siirtymäaika direktiivin täytäntöönpanossa mainituilla aloilla. Haasteena on se, että näillä aloilla tavoitteena on usein juuri äänten tuottaminen, jolloin perinteisiä meluntorjuntamalleja ei voida soveltaa. Kaikesta huolimatta on selvää, että monet alalla toimivat altistuvat päivittäin melutasoille, jotka voivat aiheuttaa kuulovammoja.

Näköpiirissä ei ole ratkaisua, jonka avulla voitaisiin sekä välttää ajoittaista altistumista kovalle melulle että samalla taata kaikki taiteelliset tavoitteet. Käytännön tason ratkaisu melutason rajoittamiseen lieneekin löydettävissä ainoastaan yhdistelemällä eri menetelmiä. Viraston raportissa on useitakin tätä alaa koskevia tapaustutkimuksia, joissa on esitetty erilaisia lähestymistapoja alalla työskentelevien kuulon suojaamiseksi.

Työperäisten meluriskien vähentäminen

Koko raportti on ladattavissa maksutta englanninkielisenä viraston verkkosivustolta

<http://osha.eu.int/publications/reports/>.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/37/EY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1998, koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä.

⁽⁷⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/14/EY, annettu 8 päivänä toukokuuta 2000, ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä.

⁽⁸⁾ Konedirektiivin työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat perusvaatimukset, liite 1, osio 1.5.8.

Koska kansallinen lainsäädäntö joissakin tapauksissa saattaa vaatia tiukempia standardeja, on syytä tarkistaa tilanne asianomaisilta kansallisilta viranomaisilta. Huomioon on mahdollisesti otettava muitakin direktiivejä, joita ei ole mainittu tässä lyhyessä luettelossa.

Asiaa koskevia direktiivejä

- Neuvoston direktiivi 89/391/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä
- Neuvoston direktiivi 89/656/ETY, annettu 30 päivänä marraskuuta 1989, työntekijöiden työpaikalla käytämille henkilönsuojaimille turvallisuutta ja terveyttä varten asetettavista vähimmäisvaatimuksista
- Neuvoston direktiivi 89/686/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, henkilönsuojaimia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
- Neuvoston direktiivi 92/85/ETY, annettu 19 päivänä lokakuuta 1992, toimenpiteistä raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden tai imettävien työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen kannustamiseksi työssä
- Neuvoston direktiivi 94/33/EY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1994, nuorten työntekijöiden suojelusta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/37/EY, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1998, koneita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/14/EY, annettu 8 päivänä toukokuuta 2000, ulkona käytettävien laitteiden melupäästöjä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/10/EY, annettu 6 päivänä helmikuuta 2003, terveyttä ja turvallisuutta koskevista vähimmäisvaatimuksista työntekijöiden suojelemiseksi altistumiselta fyysisistä tekijöistä (melu) aiheutuville riskeille; tällä korvataan neuvoston direktiivi 86/188/ETY, annettu 12 päivänä toukokuuta 1986, työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät meluallistukseen työssä

Lisätietoja

Tämä tiedote on osa Euroopan työterveys- ja työturvallisuus-kampanjaa vuonna 2005. Tiedotteita ja melua koskevaa tietoa on saatavilla osoitteessa <http://ew2005.osha.eu.int>. Tietoa työturvallisuudesta ja työterveydestä EU:ssa on saatavilla osoitteessa <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
P. (34) 944 79 43 60, f. (34) 944 79 43 83
Sähköposti: information@osha.eu.int

